

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 17Co/322/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3815219220
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 07. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Janáková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2018:3815219220.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Janákovvej a sudcov Mgr. Zuzany Holúbkovej a Mgr. Ivana Kubínyiho v právnej veci žalobcov: 1/ X. T., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom K. L. E. č. XXX, 2/ O. T., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom K. L. E. č. XXX, 3/ S. T. nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom K. L. E. č. XXX, všetci právne zastúpení advokátskou kanceláriou Y. - Y., s.r.o., so sídlom K. K. č. XX X., IČO: XX XXX XXX, proti žalovaným: 1/ C. K., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom K. L. E. č. XXX, právne zastúpený JUDr. O. Y., advokátom, so sídlom G. E. č. 8, G., 2/ T. poisťovňa, a.s. E. W. N., so sídlom E. 4, J., IČO: XX XXX XXX, právne zastúpená JUDr. V. L., advokátom so sídlom K. L., o náhradu nemajetkovej ujmy, na odvolanie žalobcov 1/, 2/, 3/ a žalovaných 1/, 2/ proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 19. mája 2017, č. k. 18C/381/2015-185, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. mení tak, že žalovaní 1/ a 2/ sú povinní zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 15.000 eur, žalobcovi 2/ sumu 15.000 eur a žalobcovi 3/ sumu 10.000 eur, v lehote 30 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu splnenia povinnosť druhého zo žalovaných.

V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a .

Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku IV. mení tak, že žalovaný 1/ a 2/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť na účet Okresného súdu Prievidza súdny poplatok zo žaloby vo výške 1.275 eur, do 30 dní od právoplatnosti rozsudku.

Žalobcovia 1/, 2/, 3/ m a j ú proti žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 100% z priznaného plnenia.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 20.000 eur, žalobcovi 2/ sumu 20.000 eur a žalobcovi 3/ sumu 20.000 eur, a to v lehote do 30 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu splnenia povinnosť i druhého zo žalovaných. Výrokom II. súd v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Výrokom III. súd určil, že žalobcovia 1/, 2/ a 3/ majú právo voči žalovaným 1/ a 2/ na náhradu trov konania v rozsahu jednej tretiny a výrokom IV. súd rozhodol, že žalovaní 1/ a 2/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť na účet Okresného súdu Prievidza súdny poplatok zo žaloby vo výške 3.600 eur v lehote do 30 dní od právoplatnosti rozsudku. Z odôvodnenia vyplýva, že žalobcovia 1/ až 3/ sa podanou žalobou domáhali voči žalovaným náhrady nemajetkovej ujmy z titulu usmrtenia blízkej osoby vo výške každému zo žalobcov po 30.000 eur, nakoľko takto uplatnenú výšku považovali žalobcovia za primeranú s prihliadnutím na skutočnosť, že následky dopravnej nehody spôsobili usmrtenie ich milovaného syna a brata. Žalobcovia žiadali tiež náhradu trov konania. Na základe vykonaného dokazovania súd dospel k

záveru, že žalobe bolo potrebné čiastočne vyhovieť. Konštatoval, že v predmetnej veci bolo nesporné, že zásah do osobnostných práv žalobcov 1/ až 3/ (do ich práva na súkromný a rodinný život) bol spôsobený v dôsledku dopravnej nehody, ktorú zaviniť žalovaný 1/, ktorý bol priamym porušovateľom právnych povinností, uložených mu zákonom, a v dôsledku porušenia týchto povinností zasiahol do osobnostných práv žalobcov 1/ až 3/. Vzhľadom však k tomu, že k zásahu do osobnostných práv žalobcov došlo pri prevádzke vozidla, popri žalovanom 1/ sa podľa názoru súdu nemôže zodpovednosti za nemajetkovú ujmu zbaviť ani žalovaný 2/, u ktorého bolo motorové vozidlo zmluvne poistené. Pokiaľ žalovaný 2/ v konaní namietal svoju pasívnu vecnú legitimitáciu v spore, súd sa s jeho právnou argumentáciou nestotožnil. Uviedol, že ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a) cit. zákona treba vyložiť tak, že poistenie zodpovednosti kryje (za splnenia ostatných podmienok v ods. 4) aj nároky pozostalých na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 OZ a pozostali ako poškodení môžu tieto nároky v zmysle § 15 ods. 1 citovaného zákona uplatniť priamo proti poisťovateľovi, a to rovnako ako všetky ostatné nároky na náhradu škody. Súd v zmysle vyššie uvedeného dospel k právnemu záveru, že žaloba žalobcov 1/ až 3/ je čo do základu dôvodná tak voči žalovanému 1/ ako aj voči žalovanému 2/. Žalovaný 1/ sa v rámci svojej procesnej obrany bránil tým, že žiadal, aby súd skúmal v predmetnom konaní aj spoluzodpovednosť vodiča protiidúceho osobného motorového vozidla (pôvodne žalovaného 3/ v konaní) a jeho mieru účasti na následku, vzhľadom však na dispozičný úkon žalobcov 1/ až 3/, ktorí voči žalovanému 3/ aj 4/ zobrali žalobu v priebehu konania späť, súd konanie voči nim zastavil s poukazom na závery znaleckého dokazovania v trestnom konaní. Pokiaľ ide o žalobcov 1/ a 2/, uviedol, že usmrtenie dieťaťa je tým najzávažnejším zásahom do ich súkromia, zmarením možnosti, aby ich dieťa, ktorého výchove a výžive venovali vyše 20 rokov života, v budúcnosti mohlo ich úsilie a lásku vrátiť, poskytnúť im pomoc a podporu tak, ako je to v bežnom rodinnom živote obvyklé. Vzhľadom na blízky vzťah medzi žalobcom 3/ a jeho nebohým bratom, je možné za uvedený závažný zásah do osobnostných práv žalobcu 3/ považovať usmrtenie brata so všetkými negatívnymi dôsledkami na vzťah, ktorý bol medzi nimi vytvorený, na jeho ďalší život, ktorý je nepochybne týmto zásahom negatívne ovplyvnený, čím je znehodnotený takisto jeho aktuálny vzťah s rodičmi, pretože dlhodobo pretrvávajúci nepriaznivý psychický stav a nemožnosť vyrovnania sa s realitou im dlhodobo znemožňuje plnohodnotne vystupovať v roli matky a otca voči svojho mladšiemu synovi, pričom tento stav pretrváva od jeho 12. roku veku života, kedy žalobca 3/ o brata tragicky prišiel. Čo sa týka výšky priznanej náhrady z vykonaného dokazovania vyplynulo, že vzťah žalobcov 1/, 2/ a 3/ v čase smrti 20 - ročného syna a brata bol hlboký. Súd poukázal na viaceré súdne rozhodnutia a v nich priznanú výšku nemajetkovej ujmy a uviedol, že zo súdnych rozhodnutí nemožno vyvodiť žiaden objektivizovateľný záver toho, aká by mala byť výška náhrady nemajetkovej ujmy. Preto sa súd musel zaoberať tým, či sa zákon vyjadruje k náhradám podobných prípadov duševných útrap, akým je smútok z úmrtia príbuzného. Z prílohy k zákonu č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia v znení neskorších predpisov je zrejmé, že za vážne duševné poruchy vzniknuté pôsobením otrasných zážitkov alebo iných nepriaznivých psychologických činiteľov a tiesnivých situácií tento zákon priznáva bodové ohodnotenie od 260 do 1.300 bodov, teda náhradu v rozmedzí približne od 4.400 eur do 20.000 eur. Je nepochybné, že pre žalobcov bola smrť ich syna a brata životne výrazným negatívnym zážitkom - nepriaznivým psychologickým činiteľom, ktorý u nich nevedol k vážnej duševnej poruche, ale k hlbokému a trvalému smútku. Závažnosť vzniknutej ujmy je u žalobcov 1/ až 3/ podľa názoru súdu rovnaká. Súd dospel k záveru, že žalobkyňa 1/ aj žalobca 2/ majú nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorej výšku súd na základe vyššie uvedených skutočností ustálil sumou každému po 20.000 eur, rovnako žalobca 3/ má podľa názoru súdu nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v rovnakom rozsahu ako rodičia, a to s prihliadnutím na skutočnosť, že závažnosť vzniknutej ujmy u súrodenca v prisúdenom rovnakom rozsahu ako u pozostalých rodičov sa prejavuje u žalobcu 3/ taktiež denne a traumatickým spôsobom. Keďže žalobcovia z titulu nemajetkovej ujmy žiadali priznať každý po 30.000 eur, a súd za opodstatnenú výšku nemajetkovej ujmy považoval vyššie uvedené sumy, v prevyšujúcej časti žalobu ako neopodstatnenú zamietol. Žalovaným 1/ a 2/ určil lehotu na plnenie v rozsahu 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 CSP. Žalobcovia 1/ až 3/ boli v konaní úspešní v rozsahu 33,33 %, a preto im súd priznal náhradu trov konania v rozsahu jednej tretiny. Žalobcovia 1/ až 3/ boli v konaní oslobodení od povinnosti zaplatiť súdny poplatok z podanej žaloby podľa § 4 ods. 2 písm. i) zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v znení noviel zo zákona, preto súd uložil žalovaným 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne zaplatiť súdny poplatok zo žaloby vo výške 6 % z priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch žalobcom, t.j. v sume 3.600 eur, podľa § 2 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v znení noviel, ktorá výška súdneho poplatku bola vypočítaná podľa položky č. 1 písmena a/ Sadzobníka súdnych poplatkov citovaného zákona.

2. V zákonom stanovenej lehote proti uvedenému rozsudku súdu prvej inštancie podali odvolanie žalobcovia 1/ až 3/ prostredníctvom právneho zástupcu, pričom napadli odvolaním výrok III. Nesúhlasili s právnym názorom súdu prvej inštancie, keď rozhodol o trovách konania podľa pomeru úspechu vo veci, pričom poukázali na dôvodovú správu k § 255 CSP a tiež na komentár k Civilnému sporovému poriadku, z ktorých plynie záver, že zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno totiž ad absurdum zaťažovať žalobcu procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu. V súvislosti s uvedeným mali za to, že napadnuté rozhodnutie v časti o priznaní nároku na náhradu trov konania vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a žiadali odvolací súd, aby zmenil výrok III. napadnutého rozsudku tak, že im súd prizná voči žalovaným 1/ a 2/ právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Zároveň žiadali, aby im boli priznané trovy odvolacieho konania.

3. K uvedenému rozsudku podal odvolanie i žalovaný 1/ prostredníctvom svojho právneho zástupcu. V podanom odvolaní poukázal na fakt, že smrť nebohého O. nastala dôsledkom nielen jeho protiprávneho konania, ale aj dôsledkom protiprávneho konania vodiča O. tak, ako to potvrdil v rámci svojich vyjadrení. Uviedol, že ak by vodič V. išiel rýchlosťou primeranou poveternostným podmienkam a stavu vozovky, takýto vážny následok by nenastal. Pri objektívnom posúdení celej dopravnej nehody a zohľadnení protiprávneho správania vodiča V. nie je možné, aby celú zodpovednosť za náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá bola spôsobená, znášal on. Ďalej považoval súdom priznanú výšku nemajetkovej ujmy vo výške 20.000 eur pre každého zo žalobcov za neprimerane vysokú a pre neho za likvidačnú. Bol toho názoru, že súd pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy vôbec neprihliadol na jeho správanie bezprostredne po usmrtení nebohého, ktorý bol jeho priateľom, teda na to, že poskytol zadosťučinenie v rozsahu, v akom v danom čase mohol - ospravedlnil sa, zúčastnil sa pohrebu, kondoloval pozostalým. Zdôraznil, že aj keď si uvedomuje, že v prípade zavinenia smrti blízkej osoby je ospravedlnenie nedostatočným zadosťučinením, myslí si, že súd mal tieto okolnosti v rámci svojho rozhodovania o výške náhrady zohľadniť. Uviedol, že samotnú výšku náhrady nemajetkovej ujmy súd odvodil od právneho predpisu, ktorým je upravená náhrada za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia, teda od právneho predpisu, ktorý určuje v prílohe výšku náhrad za škodu spôsobenú na zdraví, s tým, že použitie tohto právneho predpisu nie je pre daný prípad správne a spravodlivé z dôvodu, že u žalobcov 1/ až 3/ v dôsledku smrti nebohého, aj keď bola pre nich výrazne negatívnym zážitkom, nevedla ani u jedného zo žalobcov k vážnej duševnej poruche. Napriek tomu súd priznal náhradu v maximálnej výške bodového ohodnotenia za takúto duševnú poruchu. Uviedol, že súd nemal za preukázané, že by došlo u žalobcov aj k takému citovému strádaniu, ktoré by spôsobilo následok na ich duševnom zdraví. Tieto skutočnosti neboli uvedené ani v odôvodnení žaloby a ani v iných vyjadreniach doručených súdu. Súd tieto skutočnosti pravdepodobne len odvodil z výpovedí žalobcov a z písomného vyjadrenia žalobcu 3/ bez ďalšieho dokazovania. Pokiaľ by však súd chcel objektívne posúdiť výšku nemajetkovej ujmy spravodlivo u každého zo žalobcov, mal na okolnosti, na ktoré sa odvoláva, prihliadnúť len v súvislosti s priznanou náhradou nemajetkovej ujmy u žalobkyne 1/, ktorá podľa svojej výpovede najhoršie psychicky znášala smrť syna. Nie je spravodlivé tieto okolnosti paušalizovať aj na žalobcu 2/ a 3/ a priznať im rovnakú výšku náhrady nemajetkovej ujmy. Pokiaľ žalobcovia 1/ až 3/ tvrdili, že ťažko psychicky znášali smrť blízkej osoby a sami, bez pomoci psychológa, resp. psychiatra sa s týmto nevedeli a nevedia vyrovnáť, tak bolo ich povinnosťou túto skutočnosť aj súdu v rámci vykonaného dokazovania preukázať (dôkazné bremeno). Toto však žalobcovia neurobili. Považuje preto rozhodnutie súdu o tom, že každému žalobcovi priznal rovnakú náhradu, za nedôvodné a vykonaným dokazovaním za nepodložené. Žiadal odvolací súd, aby napadnutý rozsudok vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

4. Proti uvedenému rozsudku podal odvolanie i žalovaný 2/ prostredníctvom svojho právneho zástupcu voči výrokom I. a súvisiacim výrokom III. a IV. z dôvodu, že rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Uviedol, že súd sa nevysporiadal s jeho relevantnou právnou argumentáciou a konštantnou rozhodovacou činnosťou Najvyššieho súdu SR, a to v otázke jeho pasívnej vecnej legitímácie, ako aj s otázkou, resp. absenciou priamej príčinnej súvislosti medzi dopravnou nehodou ako takou a zásahom do osobnostných práv žalobcov, v kontexte Zákona o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len „Zákon o PZP“). Čo sa týka rozhodovacej činnosti všeobecných súdov nižších stupňov, prekvapujúco nepanuje zhoda v otázke nemožnosti subsumovať pod pojem „škoda na zdraví“ v zmysle zákona o PZP aj náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 11 a nasl. OZ a je potrebné poukázať na rozhodnutie ÚS SR zo dňa 20.01.2011, IV. ÚS 60/2010, z ktorého plynie, že k rozdielnej judikatúre prirodzene dochádza aj na

najvyššej súdnej inštancii. Z hľadiska princípu právnej istoty je ale dôležité, aby najvyššia súdna inštancia pôsobila ako regulátor konfliktov judikatúry a aby uplatňovala mechanizmus, ktorý zjednotí rozdielne právne názory súdov v skutkovo rovnakých alebo podobných veciach. K uvedenému dal do pozornosti uznesenie NS SR z 05.12.2013, sp. zn. 3 Cdo 18/2013. Ďalej poukázal na publikovaný rozsudok NS SR z 26.09.2013, sp. zn. 3 Cdo 176/2012, zverejnený v Zbierke stanovísk NS a súdov SR 9/2014 pod č. 127 ako R 127/2014, z ktorého vyplýva, že platná právna úprava dôsledne rozlišuje medzi právom na ochranu osobnosti upraveným v § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka a právom na náhradu škody. Právo na náhradu škody a právo na ochranu osobnosti fyzickej osoby podľa platnej právnej úpravy teda predstavujú dve celkom samostatné práva, ktoré sú podmienené rôznou sférou ochrany zabezpečovanej Občianskym zákonníkom. Ďalej upriamil pozornosť na rozhodnutie NS SR sp. zn. 3 Cdo/301/2012, kde sa NS SR v celom rozsahu prihlásil k svojmu skoršiemu rozhodnutiu vo veci 4 Cdo/168/2009 čo do otázky pasívnej legitímácie. Súd sa s odchýlením od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vysporiadal konštatovaním, že s predmetným rozhodnutím NS SR, sa „nestotožňuje“. Následne súd uviedol, že ESD síce nie je oprávnený vykladať vnútroštátne predpisy, keďže tak ale de facto údajne v ods. 57 a 58 rozsudku ESD urobil, argumentácia žalovaného 2/ a NS SR je „vyvrátená závermi SD“. Čo sa týka poukazovania súdu na uznesenia ústavného súdu, uviedol, že sám ústavný súd v predmetných uzneseniach, ktorými bez meritórneho prejednanía vecí odmietal ústavné sťažnosti sťažovateľa v obdobných právnych veciach, konštatuje, že prináleží výlučne Najvyššiemu súdu SR zjednocovať rozhodovacia činnosť všeobecných súdov. V konečnom dôsledku ústavný súd vo všeobecnosti nerozhoduje o hmotnoprávných nárokoch subjektov ako takých, ale o tom, či konaním súdov boli alebo neboli porušené ústavné práva sťažovateľov v tom-ktorom prípade. Mal za to, že v zmysle súčasne platnej a účinnej úpravy rozsahu krytia zákonom o PZP bez jeho akejkoľvek relevantnej novelizácie v rozhodnej časti od roku 2001, pri opakovanom konštatovaní NS SR o nemožnosti zahŕňať pod pojem škody na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona o PZP aj nemajetkovú ujmu podľa § 11 a nasl. OZ, konštatoval, že on nie je v takýchto konaniach pasívne vecne legitimovaný. Keďže od roku 2001 nedošlo k žiadnej zmene relevantnej vnútroštátnej úpravy, nie je ani v čase po rozsudku ESD absolútne žiadny legitímny dôvod na zmenu výkladu príslušných zákonných ustanovení a ad hoc rozširovanie účelu zákona o PZP a jeho cieľov oproti tým, ktoré boli celkom jednoznačne a nesporne zamýšľané a stanovené samotným zákonodarcom. Postup súdu potom nie je možné vyhodnotiť inak, ako snahu zhojiť nečinnosť zákonodarcu priamou aplikáciou smerníc EÚ, pričom táto je vo vzťahu k nemu, vzhľadom na jeho súkromnoprávny charakter, vylúčená. Ďalej uviedol, že v prípade, ak sa by pripustilo, že pod pojem škody na zdraví podľa zákona o PZP by bolo možné subsumovať aj nemajetkovú ujmu pozostalých, ako v rozhodnutí prezumuje súd, bolo by nevyhnutné dôsledne sa zaoberať atribútmi vzniku zodpovednosti za škodu, t.j. protiprávnosťou konania, vznikom škody v dôsledku protiprávneho konania a príčinnou súvislosťou medzi nimi, v kontexte zákona o PZP, a vo vzťahu k nemu, a to s poukazom na § 5 ods. 1 písm. b) zákona o PZP. K otázke príčinnej súvislosti poukázal na rozhodnutie NS SR z 29.03.2007, sp. zn. 3 Cdo 32/2007 a ďalej na judikát R 61/2008, v zmysle ktorého „príčinná súvislosť medzi poškodením zdravia žalobcov a protiprávnym konaním žalovaného nie je daná, ak poškodenie zdravia spočíva v udalosti, ktorá je už sama o sebe následkom protiprávneho konania žalovaného. O takýto prípad ide aj vtedy, ak poškodenie zdravia žalobcov bolo výsledkom ich reakcie na smrteľný úraz ich syna“. Uvedený princíp je obdobne premietnutý aj priamo v § 5 ods. 1 písm. b) zákona o PZP, v zmysle ktorého „poistiteľ nenahradí za poisteného škodu, ak ide o zodpovednosť za škodu, ktorej vznik nie je v príčinnej súvislosti s poistnou udalosťou“. Vzhľadom na skutočnosť, že poistnou udalosťou je dopravná nehoda, a zásah do osobnostných práv žalobcov nastal až sprostredkované v dôsledku ich reakcie na následky tejto dopravnej nehody, neexistuje vo vzťahu k žalobcami uplatňovanej nemajetkovej ujme priama príčinná súvislosť s poistnou udalosťou ako takou v zmysle zákona o PZP. Aj toto je opäť len jedným z mnohých momentov toho, že úmyslom a cieľom zákonodarcu pri koncipovaní zákona o PZP nebolo krytie nemajetkovej ujmy pozostalých, a že rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia vecí. V neposlednom rade na podporu vyššie uvedených záverov poukázal na rozsudok ESD zo dňa 10.12.2015 vo veci C-350/14 Lazar, v ktorom ESD v otázke ujmy pozostalých súvisiacej s úmrtím osoby pri dopravnej nehode túto opakovanú a na viacerých miestach označuje ako „nepriame následky tejto nehody“, pričom „škodu (priamu, pozn. žalovaného 2/) predstavuje ujma na zdraví s následkom smrti dcéry pána Lazara. Ujmu, ktorú utrpeli jej rodinní príslušníci, treba ako takú považovať za nepriame následky nehody“. Preto uviedol, že aj v prípade teoretického akceptovania premisy, že pod škodu na zdraví je možné extenzívnym výkladom zahŕňať aj nemajetkovú ujmu pozostalých, je potom poistiteľ - on ako žalovaný 2/ - priamo zo zákona o PZP de facto aj de iure oslobodený od povinnosti plniť za poisteného škodu (nemajetkovú ujmu), a to práve z dôvodu absencie priamej príčinnej súvislosti s poistnou udalosťou. S uvedenou argumentáciou sa však súd nijako ani len v náznakoch

nezaoberal. Ak už teda pre argumentačné účely akceptoval, že pod pojem škoda (na zdraví) podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona o PZP spadá aj nemajetková ujma pozostalých, je potrebné toto aplikovať a posudzovať v rámci celého zákona o PZP, a nie výlučne izolovane, s cieľom dosiahnuť zákonom o PZP nezamýšľané účinky, pri súčasnom ignorovaní jeho ďalších ustanovení a vôle zákonodarcu. Následne, pre prípad, že by odvolací súd rozsudok v napadnutom rozsahu potvrdzoval, poukázal na zjavne nesprávne posúdenie v časti uloženia povinnosti žalovanými zaplatiť súdny poplatok. Vzhľadom na skutočnosť, že predmetom konania vo veci je ochrana osobnosti s náhradou nemajetkovej ujmy v peniazoch, súdny poplatok sa určuje podľa položky 7b písm. b) Sadzobníka súdnych poplatkov zákona o súdnych poplatkoch. Vychádzajúc z uvedeného mal za to, že rozsudok vo výroku IV. vychádza rovnako z nesprávneho právneho posúdenia veci a bol určený v rozpore so zákonom o súdnych poplatkoch. Na základe uvedeného žiadal odvolací súd, aby napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobu žalobcov voči nemu zamietne.

5. K podanému odvolaniu žalovaného 1/ a k odvolaniu žalovaného 2/ sa písomne vyjadrili žalobcovia prostredníctvom svojho právneho zástupcu. K odvolaniu žalovaného 1/ uviedli, že majú za to, že súd sa s otázkou spoluviny O. V. na dopravnej nehode vysporiadal dostatočne, keď vychádzal zo znaleckého posudku č. XX/XXXX W.. T. N., Q., v zmysle ktorého „...vodič C. K. mal možnosť nehode zabrániť...vodič O. V. nemal možnosť nehode zabrániť...“ V trestnom konaní bol vyhotovený aj Doplnok č. 1 k uvedenému znaleckému posudku, ktorý riešil aj výpoveď svedka N., na ktorého vyjadrenie sa žalovaný 1/ odvoláva, avšak odpoveď znalca bola aj v tomto prípade jednoznačná a z plnej priamej zodpovednosti označuje žalovaného 1/. Ak žalovaný 1/ spochybňoval závery znaleckého posudku a jeho dodatku, mal v konaní predložiť dôkaz, ktorý by preukazoval jeho tvrdenia. Ďalej považovali za správne, že v danom prípade súd vzal na zreteľ zákon č. XXX/XXXX Z..z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia. Žalobcovia úmrtím syna a brata utrpeli vážnu nenapraviteľnú ujmu, čo vyvolalo duševné útrapy u všetkých žalobcov. Pokiaľ žalovaný 1/ tvrdí, že bolo povinnosťou žalobcov preukázať potvrdením od psychológa, resp. psychiatra, že ťažko psychicky znášali smrť neobého, poukázali na skutočnosť, že ťažké psychické útrapy spôsobené žalobcom nerobil žalovaný 1/ počas konania sporným, pričom oni nemajú povinnosť preukazovať skutočnosti, ktoré neboli medzi stranami sporné. Čo sa týka primeranosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy, poukázali na rozsudok NS SR sp. zn. 6 Cdo 185/2011 zo dňa 14.03.2012, v ktorom dovolací súd odmietol dovolanie, čím potvrdil správnosť rozhodnutí súdov nižších inštancií, ktoré poškodenému priznali náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 120.000 eur, a preto v tomto kontexte sa im súdom priznaná výška nejaví ako neprimeraná. K podanému odvolaniu žalovaného 2/ sa vyjadrili tak, že súhlasia s právnym názorom súdu, ktorý žalovaného 2/ považoval za pasívne legitimovaného, pričom poukázali na smernice Rady č. 72/166/EHS, č. 90/232/EHS a č. 2000/26/ES, podľa ktorých členské štáty sú povinné prijať všetky primerané opatrenia zabezpečujúce, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel bola pokrytá poistením s cieľom ochrany poistených strán a potenciálnych obetí nehôd a aby akékoľvek škody a ujmy v oblasti povinného poistenia nezostali neuhradené. To, že žalovaný 2/ je pasívne vecne legitimovaný, preukazuje rozhodovacia činnosť súdov, v ktorých zhodne sa ustálila otázka pasívnej vecnej legitímácie poisťovní, a to konkrétne v rozhodnutí Krajského súdu v Trnave sp. zn. 25Co/258/2016 zo dňa 29.03.2017, sp. zn. 25Co/214/2016 zo dňa 12.04.2017, Krajského súdu v Nitre sp. zn. 6Co/176/2016 zo dňa 29.03.2017, Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 5Co/133/2016 zo dňa 15.03.2017, Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/2011/2016 zo dňa 09.03.2017 a rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 8Co/33/2016 zo dňa 27.02.2017. Na základe uvedeného žiadali odvolací súd, aby výroky I., II. a IV. napadnutého rozsudku potvrdil ako vecne správne a výrok III. zmenil tak, že žalobcovia majú právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Zároveň žiadali im priznať náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

6. K podanému odvolaniu žalobcov a k odvolaniu žalovaného 2/ sa písomne vyjadril žalovaný 1/ prostredníctvom svojho právneho zástupcu. Skonštatoval, že súd rozhodol o trovách konania v súlade s § 255 ods. 1 CSP. K otázke pasívnej vecnej legitímácie žalovaného 2/ uviedol, že v tejto otázke zotrváva na rovnakom názore, ako súd prvej inštancie, t.j., že žalovaný je pasívne vecne legitimovaný. S poukazom na obsah jeho odvolania žiadal odvolací súd, aby napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

7. Krajský súd preskúmal vec v zmysle ust. § 379 a § 380 ods. 1 CSP v napadnutej časti výrokov I., III. a IV. a zistil, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutej časti podľa § 388 CSP zmeniť. Vo veci rozhodol bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP, podľa ktorého nie je potrebné nariaďovať pojednávanie odvolacieho súdu. Výrok II. napadnutého rozsudku, ktorým súd v prevyšujúcej

časti žalobu zamietol, odvolací súd nepreskúmal, pretože proti tomuto výroku rozsudku odvolania strán nesmerovali, a tak rozsudok nadobudol v tomto výroku právoplatnosť (§ 367 CSP).

8. Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej možno odôvodniť len skutočnosťami uvedenými v § 365 ods. 1 CSP.

9. V prejednávanej veci žalobcovia 1/, 2/, 3/ a žalovaný 2/ uplatnili odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP a žalovaný 1/ odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP.

10. Pokiaľ ide o odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP, podstatou tohto odvolacieho dôvodu je, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Právny posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav; o nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

11. V preskúmvanej veci žalobcovia 1/ , 2/, 3/ uplatnili uvedený odvolací súd dôvod v súvislosti s nepriznaním plnej náhrady trov konania a žalovaný 2/ v súvislosti s namietaním jeho pasívnej vecnej legitímácie.

12. Po preskúmaní odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie pasívnu vecnú legitímáciu žalovaného 2/ posúdil správne; pokiaľ sa jedná o odvolanie žalobcovi 1/, 2/, 3/ voči výroku o trovách konania, tomu sa odvolací súd bude venovať nižšie.

13. Súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí zastával názor, že pasívna vecná legitímácia žalovaného 2/ v tomto spore je daná. Vychádzal pritom z ust. § 1 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. a z rozsudku Súdneho dvora sp. zn. C - 22/12 zo dňa 24.10.2013, v ktorom Súdny dvor Európskej únie riešil otázku zodpovednosti poisťovne sa škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. S poukazom na citovaný rozsudok Súdneho dvora EÚ vyslovil názor, že týmto rozsudkom bol prekonaný skorší názor Najvyššieho súdu SR vyslovený v konaní sp. zn. 4Cdo/168/2009, ako aj v rozsudku sp. zn. 3Cdo/301/2012 zo dňa 31.03.2016. Poukázal tiež na právny názor Ústavného súdu SR, vyslovený v uznesení č. k. I. ÚS 474/2016-17 zo dňa 17.08.2016, kde ústavný súd v odôvodnení rozhodnutia poukázal na predchádzajúce rozhodnutie sp. zn. III. ÚS 646/2015 z 16.12.2015, a z ktorých vyplýva, že aj vnútroštátne právo SR prostredníctvom konkrétnych ustanovení Občianskeho zákonníka § 11 a § 13 umožňuje blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť krytá z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, pričom u nás takým zákonom je zák.č. 381/2001 Z.z.. Poukázal tiež na znenie Smernice rady č. 72/166/EHS; č. 90/232/EHS a č. 2000/26/ES, podľa ktorých členské štáty sú povinné prijať všetky primerané opatrenia zabezpečujúce, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel bola pokrytá poistením s cieľom ochrany poistených strán a potencionálnych obetí nehôd a aby akékoľvek škody a ujmy v oblasti povinného poistenia nezostali neuhradené.

14. Odvolací súd sa s názorom súdu prvej inštancie ohľadom posúdenia otázky pasívnej vecnej legitímácie žalovaného 2/ v danom spore stotožnil. Odvolací súd pritom poukazuje na totožné stanoviská, ktoré v obdobných veciach zaujal Krajský súd v Trenčíne (napr. rozsudok č.k. 17Co/243/2015-204, rozsudok č. k. 4Co/658/2014-158), kde uviedol: „...Pre posúdenie otázky pasívnej legitímácie poisťiteľa je rozhodujúce vyriešenie otázky, čo treba rozumieť pod pojmom škoda použitým v zákone o povinnom zmluvnom poistení, najmä v ust. § 4 ods. 2 zákona, ktorý upravuje vecný rozsah poistného krytia. V našom právnom prostredí je potrebné vykladať pojem škoda eurokomformne. Rozhodujúci je v danej veci citovaný rozsudok ESD C-22/2012 vo veci Haasová a odkaz na prijaté tri európske smernice týkajúce sa povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, neskôr v roku 2009 konsolidovaných Smernicou 2009/103. K námietke nepriameho účinku smerníc odvolací súd uvádza, že táto charakteristika smerníc nič nemení na potrebe uplatňovania primeraného princípu prednosti práva ES pred národným poriadkom za každých okolností. Aj v prípade, že nedochádza k primeranej aplikácii konkrétnej právnej normy ES, to znamená, keď sa na určitý právny prípad aplikuje norma vnútroštátna, mala by byť interpretovaná a použitá v súlade s právom ES (tzv. nepriamy účinok práva ES; pozri prípad Von Colson a Kamann - rozsudok ESD z 10.04.1984 vo veci

14/82, prípad Marleasing - rozsudok ESD z 13.11.1990 vo veci C/106/89). Z judikatúry Európskeho súdneho dvora vyplýva, že členské štáty musia pri výkone svojich právomocí v tejto oblasti rešpektovať právo Únie a že vnútroštátne ustanovenia, ktoré upravujú náhradu škody pri dopravných nehodách spôsobených prevádzkou motorových vozidiel, nemôžu odňať smernici jej potrebný účinok (rozsudok ESD z 09.06.2011 vo veci C 409/2009). Z bodu 55 označeného rozsudku ESD vo veci Haasová taktiež vyplýva, že pojem škody treba vykladať extenzívne, v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých, spočívajúci v zásahu do práva na súkromný a rodinný život spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov. V danom bode ESD nehovorí o samostatnom, od pojmu škoda oddelenom pojme nemajetkovej ujmy, ale hovorí o „škode z dôvodu nemajetkovej ujmy“. Z tohto slovného spojenia je zrejmé, že v prípade nemajetkovej ujmy ide o škodu. Nasledujúce body rozsudku ESD vo veci Haasová odpovedajú na námietky pojmovej a obsahovej odlišnosti práva na náhradu nemajetkovej ujmy a práva na náhradu škody (napríklad do systematiky úpravy v Občianskom zákonníku a podobne). K takémuto poňatiu škody sa mimo iného hlásia aj princípy európskeho deliktuálneho práva, ktoré definujú škodu ako majetkovú alebo nemajetkovú ujmu na zákonom chránených záujmoch. Vetu za čiarkou vo výroku rozsudku ESD vo veci Haasová, ktorá stanovuje podmienku, za ktorej je náhrada nemajetkovej ujmy predmetom krytia z povinného poistenia „...ak vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej upravuje jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu...“ neznamená, že ustanovenia § 11 a 13 slovenského občianskeho zákonníka, podľa ktorých súd prvej inštancie správne vec posúdil, sú týmto požadovaným „vnútroštátnym právom uplatňovaným na základe zodpovednosti za škodu“, skonštatoval ESD v bode 56 rozsudku ESD vo veci Haasová. Za rozhodujúce pre uvedené konštatovanie považoval podľa bodu 59 fakt, že zodpovednosť poisteného vznikla na základe dopravnej nehody a mala občianskoprávnu povahu. Vo svetle uvedeného „eurokomformného“ výkladu ust. § 4 ods. 2 zákona o povinnom zmluvnom poistení potom platí, že náhrada škody z dôvodu nemajetkovej ujmy spadá do rozsahu krytia povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravného prostriedku, a preto je poisťiteľ zodpovednosti za škodu pasívne vecne legitimovaným subjektom, ktorému na základe § 15 ods. 1 veta prvá zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení vznikla povinnosť uhradiť škodu navrhovateľovi...“.

15. Odvolací súd ďalej poukazuje na ďalší vývoj, ku ktorému došlo po vydaní napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie a ktorý potvrdil správnosť predchádzajúceho názoru odvolacieho súdu v otázke pasívnej vecnej legitímácie žalovaného 2/, konkrétne na rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 31.07.2017, sp. zn. 6MCdo/1/2016, v ktorom Najvyšší súd SR v obdobnej veci vo vzťahu k žalovanému 2/ konštatoval: „pre posúdenie otázky pasívnej legitímácie poisťovne je rozhodujúce riešenie otázky, či škodu vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj nemajetkovú ujmu, ktorej náhrada patrí pozostalým (po blízkej osobe usmrtenej pri dopravnej nehode v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla) z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv, spočívajúcich v zásahu do ich práva na súkromný a rodinný život. Účelom poistenia za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou. Aj podľa dôvodovej správy k zodpovednostnému zákonu je usmrtenie pri dopravnej nehode najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti. Pokiaľ podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu, ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia, ak by mal platiť výklad pojmu škoda vychádzajúci z textu ZoPZP (gramatický výklad), resp. výklad vychádzajúci výlučne z ustanovení Občianskeho zákonníka o zodpovednosti za škodu, teda ak by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých nemala byť predmetom poistného krytia, prinášalo by to značné majetkové riziko subjektov zodpovedajúcich za takúto nemajetkovú ujmu, ktoré by v individuálnych prípadoch mohlo viesť aj k ich bankrotu. Zároveň by to však mohlo znamenať aj neistotu pozostalých v tom smere, či im prisúdená náhrada bude aj skutočne poskytnutá, resp. riziko, že v prípadoch nesolvencie (platobnej neschopnosti) zodpovedného subjektu táto nebude vymožitelná. Neprijateľnosť týchto dôsledkov vyžaduje extenzívnu interpretáciu pojmu škoda pre účely ZoPZP tak, že doň patrí aj náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých, a že aj táto náhrada je predmetom poistného krytia. Pri výklade a aplikácii právnych predpisov totiž nemožno opomíňať ich účel a zmysel, pričom platí, že súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale sa od neho smie (a dokonca musí) odchýliť, ak to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť a podobne. Rozširujúci výklad pojmu škodu pre účely zodpovednostného zákona je pritom aj ústavne komformným, pretože zmierňuje resp. odstraňuje disproporciu medzi zákonným úrazovým poistením, t. j. poistením pri pracovných úrazoch a povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou motorového

vozidla. Ak totiž dôjde pri dopravnej nehode k úmrtiu zamestnanca, ust. § 94 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (v znení neskorších zmien a doplnení) zakladá pozostalým, ktorými sú manžel alebo manželka a nezaopatrené dieťa, nárok na jednorazové odškodnenie vo výške 730-násobku denného vymeriavacieho základu, najviac však vo výške 46.485,40 eur (u manžela alebo manželky). Toto odškodnenie, i keď je limitované, nie je nič iné ako náhrada nemajetkovej ujmy, poskytovaná z úrazového poistenia. Niet žiadneho rozumného dôvodu, pre ktorý by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých pri usmrtení ich blízkeho ako zamestnanca pri dopravnej nehode mala byť predmetom poistného krytia (aj keď podľa iného zákona), zatiaľ čo v prípadoch, ak by nešlo o zamestnanca, by to tak byť nemalo...“

16. Je tak zrejmé, že aj Najvyšší súd SR v citovanom rozhodnutí ako najvyššia súdna autorita dospel k záveru o vecnej pasívnej legitímácii žalovaného 2/ v takýchto veciach, pričom v citovanom rozhodnutí zároveň zdôvodnil aj odklon od predchádzajúcich rozhodnutí NS SR sp. zn. 4 Cdo 168/2009 <<http://merit.slv.cz/4Cdo168/2009>> a 3 Cdo 301/2012 <<http://merit.slv.cz/3Cdo301/2012>>, tak ...“že danú spornú právnu otázku medzitým riešil (a tiež vyriešil) ústavný súd. Ústavný súd nielenže už vo viacerých ním dosiaľ posudzovaných veciach odmietol sťažnosti poisťovní, namietajúcich porušenie svojich základných práv rozhodnutiami všeobecných súdov, ustalujúcimi krytie aj nemajetkovej ujmy pozostalých poistením podľa ZoPZP, ale dokonca pri rozhodovaní vo veci sťažovateľky totožnej s podnecovateľkou mimoriadneho dovolania z prejednávanej veci, v rámci odôvodnenia uznesenia z 11. októbra 2016 sp. zn. III. ÚS 666/2016 <<http://merit.slv.cz/III.US666/2016>> uzavrel (citované z uznesenia), že pojem „škoda“ použitý v zákone č. 381/2001 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2001/381/>> Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je ústavne konformným spôsobom interpretovateľný extenzívne tak, že zahŕňa aj nemajetkovú (imateriálnu) ujmu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti, s cieľom maximálnej možnej miery rešpektovania cieľov relevantnej únijnej regulácie. Takýto záver treba mimo akúkoľvek pochybnosť považovať i za obraznú vnútroštátnu bodku v diskusii na témy 1/ krytia nárokov pozostalých po obetiach dopravných nehôd na náhradu nemajetkovej ujmy povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu a 2/ tzv. pasívnej legitímácie povinných zmluvných poisťovní v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy pred všeobecnými súdmi...“ Odvolací súd preto námietky žalovaného 2/ o nedostatku jeho vecnej pasívnej legitímácie, ako aj o potrebe preukázať príčinnú súvislosť medzi poistnou udalosťou a vzniknutou nemajetkovou ujmovou žalobcov ako jedného zo základných prepokladov pre priznanie nemajetkovej ujmy, z vyššie uvedených dôvodov nepovažoval za dôvodné.

17. Žalovaný 1/ vo svojom odvolaní uplatnil odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP (súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam). Opodstatnenosť tohto odvolacieho dôvodu videl v tom, že zastával názor, že smrť neb. O. nastala dôsledkom nielen jeho protiprávneho konania, ale aj v dôsledku protiprávneho konania vodiča protiidúceho auta O. V., keď uvádzal, že pokiaľ by vodič V. išiel rýchlosťou primeranou poveternostným podmienkam, takýto vážny následok by nenastal. Ďalej v odvolaní namietal nesprávne určenie rozsahu priznanej náhrady majetkovej ujmy, keď bol toho názoru, že súd prvej inštancie pri svojom rozhodnutí vôbec neprihliadol na jeho správanie bezprostredne po smrti nebohého, teda na to, že poskytol zadosťučinenie v rozsahu v akom v danom čase mohol (ospravedlnil sa, zúčastnil sa pohrebu, kondoloval pozostalým), pričom súd prvej inštancie zároveň pri svojom konštatovaní, že smrť ich syna a brata nevedla ani u jedného zo žalobcov k vážnej duševnej poruche, priznal im náhradu v maximálnej výške bodového ohodnotenia za takúto duševnú poruchu, analogicky aplikujúc zákon č. XXX/XXXX Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia v znení neskorších predpisov. Vyslovil tiež názor, že pokiaľ by chcel súd prvej inštancie objektívne posúdiť výšku nemajetkovej ujmy spravodlivo a u každého zo žalobcov, mal vzhľadom na okolnosti, ktoré vyšli v priebehu konania najavo, priznať náhradu nemajetkovej ujmy len žalobkyni 1/, ktorá podľa svojej výpovede najhoršie psychicky znášala smrť syna a nie je spravodlivé tieto okolnosti paušalizovať aj na žalobcov 2/ a 3/ a priznať im rovnakú výšku náhrady nemajetkovej ujmy.

18. Pokiaľ ide o odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP jeho nedostatok spočíva predovšetkým v nesprávnom postupe súdu prvej inštancie pri hodnotení výsledkov dokazovania. Za skutkové zistenia, ktoré nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní sa považuje taký výsledok hodnotenia dôkazov súdom, ktorý nezodpovedá postupu vyplývajúcejmu z ust. § 191 CSP, podľa ktorého hodnotí súd dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivito a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom

starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Nesprávne hodnotenie dôkazov by bolo možné vytknúť súdu prvej inštancie v prípade, ak by zbral do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov účastníkov nevyplynuli alebo inak nevyšli v konaní najavo, prípadne, že by si nepovšimol rozhodné skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli v konaní najavo, prípadne preto, že pri hodnotení dôkazov, prípadne poznatkov, ktoré vyplynuli z prednesov účastníkov, alebo vyšli inak najavo z hľadiska ich závažnosti, zákonnosti, pravdivosti alebo vierohodnosti, je logický rozpor alebo ak hodnotenie dôkazov odporuje ust. § 191 a nasl. CSP. Odvolacím dôvodom podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP teda možno napadnúť výsledok činnosti súdu pri hodnotení dôkazov, nesprávnosť ktorého je možné usudzovať len zo spôsobu, ako k nemu súd dospel. Ak nie je možné súdu v tomto smere vytknúť žiadne pochybenie, nie je možné ani polemizovať s jeho skutkovými závermi.

19. V preskúmvanej veci z dokazovania vykonaného pred súdom prvej inštancie vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Prievidza č. k. 1P/84/2014-276 z 11.08.2014 bol za vznik dopravnej nehody, pri ktorej došlo k smrti poškodeného O., v celom rozsahu uznaný žalovaný 1/. Z obsahu trestného spisu vyplýva, že v trestnom konaní bolo nariadené znalecké dokazovanie znalcom Ing. T. N., Q., znalcom z odboru cestná doprava, odvetvie nehody v cestnej doprave, ktorý vypracoval znalecký posudok č. XX/XXXX a dodatok č. 1 k znaleckému posudku, v ktorom odpovedal aj na otázky, či by došlo k stretu vozidiel aj v prípade, ak by vozidlo vodiča V. jazdilo pred stretom vozidiel rýchlosťou technicky primeranou poveternostným podmienkam a stavu vozidla vozovky. Ustanovený znalec v znaleckom posudku a jeho dodatku dospel k jednoznačnému záveru, že rýchlosť jazdy vozidla V. bolo možné hodnotiť ako technicky primeranú, s tým, že za príčinu vzniku dopravnej nehody jednoznačne určil skutočnosť, že vozidlo J. riadené žalovaným 1/, ktoré prešlo do protismeru, vytvorilo náhlu a nepredvídanú prekážku v koridore jazdy vozidla V., pričom z technického hľadiska príčinou predmetnej dopravnej nehody bola skutočnosť, že žalovaný 1/ použil na jazdu vozidlo s letnými a ojazdenými pneumatikami, ktoré boli nevhodné a neprípustné pre jazdu na zasneženej a zľadovatenej vozovke. Uvedené zistenia neboli žalovaným 1/ v konaní vyvrátené, a preto skutkové závery súdu prvej inštancie ohľadne zavinenia žalovaného na vzniku dopravnej nehody zodpovedajú skutkovému stavu vyplývajúcejmu z vykonaného dokazovania. Z uvedených dôvodov odvolací súd nezistil opodstatnenosť uplatneného odvolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnych skutkových zisteniach súdu prvej inštancie.

20. Pokiaľ ide o rozsah priznanej náhrady, je nutné konštatovať, že strata dieťaťa v dôsledku jeho úmrtia v mladom veku, je pre rodiča (aj pre súrodenca) najzávažnejšia životná ujma, preto akýkoľvek pokus o finančnú náhradu hmotným statkom s čisto ekonomickou pominuteľnou hodnotou je čisto fiktívna a z povahy uvedenej disproporcie hodnotí sa nebude zdať ako dostatočná „náhrada“ za život žiadna suma. Šokujúcim úmrtím syna a brata došlo aj podľa názoru odvolacieho súdu u žalobcov k závažnému zásahu do ich osobnostných práv (práva na súkromie a rodinný život), pričom následok tohto zásahu je nereparovateľný. Súčasťou súkromného života je nepochybne aj rodinný život, zahŕňajúci vzťahy medzi blízkymi príbuznými, a preto rešpektovanie súkromného, teda i rodinného života musí zahŕňať právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s ďalšími ľudskými bytosťami, aby bolo možné okrem iného tiež rozvíjať a napĺňať vlastnú osobnosť. Zavinená smrť blízkej osoby, preto môže vzhľadom k vzájomným úzkym a pevným sociálnym, morálnym a citovým väzbám predstavovať natoľko závažnú nemateriálnu ujmu pre rozvíjanie a napĺňanie osobnosti pozostalého, že môže byť kvalifikovaná ako ujma znižujúca jeho dôstojnosť či vážnosť v spoločnosti (nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. PL. ÚS 16/04 zo 4. mája 2005). Z tohto pohľadu ustanovenia Občianskeho zákonníka upravujú podmienky pre uplatnenie finančnej satisfakcie za ujmu spočívajúcu v zásahu do osobnostných práv v dôsledku smrti blízkej osoby. Preto smrť dieťaťa/brata žalobcov predstavuje udalosť mimoriadnu s nenapraviteľným následkom, v prípade ktorej je morálna satisfakcia z hľadiska zadostučinenia nepostačujúca, a preto súd prvej inštancie postupoval správne, ak aplikoval § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka a vychádzal z kritérií pre určenie výšky nemajetkovej ujmy a to závažnosť vzniknutej ujmy, ako i okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, uvedených v odseku 12 napadnutého rozsudku.

21. Pokiaľ ide o výšku nemajetkovej ujmy, vychádzajúc z ustanovenia § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, citované ustanovenie súdom neustanovuje zákon žiadne medze. Výška peňažnej náhrady je teda predmetom voľnej úvahy súdu, keďže zákon nestanovuje ani rámcové čiastky pre odškodnenie nemajetkovej ujmy. Preto súd musí prihliadnuť okrem závažnosti vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo, k naplneniu požiadavky účinného primeraného zadostučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu, ale i

k požiadavke nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie. Vodiacími parametrami proporcionálne spravodlivého zadosťučinenia je atribút primeranosti, ktorý je rozhodujúcim kritériom priznávania odškodnenia, aby bol dosiahnutý účel kompenzácie, inak napriek poskytnutému odškodneniu by sa poškodení mohli naďalej kvalifikovať ako obeť porušenia Dohovoru o ľudských právach. Na druhej strane pri zachovaní proportionality, výška peňažnej satisfakcie nesmie byť prostriedkom bezdôvodného obohatenia a pôsobiť na škodcu likvidačne. Rozhodujúcim je preto zvažovanie individuálnych okolností prípadu.

22. Súdna prax je v prípadoch priznávania nemajetkovej ujmy blízkym osobám nejednotná (napríklad rozsudok Krajského súdu Prešov z 26.05.2015, sp. zn. 20Co/183/2014 (smrť syna/brata na základe usmrtenia pri dopravnej nehode 2 x 15.000 Eur (rodičia) a 1 x 5.000 Eur (brat), rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30.10.2012, sp. zn. 4Cdo/139/2011 - smrť chodkyne (dcéry) na základe trestného činu usmrtenia na prechode - 2 x 15.000 Eur (rodičia) + 2 x 2.000 Eur (súrodenci), rozhodnutie Krajského súdu Banská Bystrica z 20.11.2012, sp. zn. 14Co/339/2011 - smrť syna na základe trestného činu ublíženia na zdraví pri dopravnej nehode - 8.600 Eur, rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27.01.2016 1MCdo/10/2013 - smrť syna pri dopravnej nehode - 2 x 8.300 Eur (rodičia), rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27.10.2010, sp. zn. 1Cdo/77/2009 - smrť syna/brata na základe trestného činu ublíženia na zdraví z nebanlivosti pri dopravnej nehode - 3 x 6.638,78 Eur (rodičia + sestra), rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29.09.2011, sp. zn. 2Cdo/164/2011 - smrť syna/brata na základe nebanlivostného trestného činu pri dopravnej nehode 1 x 4.979,08 eur + 3.319,39 Eur + 2.489,54 Eur). Krajský súd v Trenčíne, v obdobnej veci sp. zn. 17Co/243/2015 z 22.03.2016 priznal za smrť syna/brata pri dopravnej nehode - 2 x 10.000 Eur (rodičom) a 1 x 5.000 Eur (bratovi). V posudzovanej veci súd prvej inštancie ako primeranú sumu nemajetkovej ujmy považoval u každého z rodičov sumu 20.000 eur a u brata pozostalého taktiež sumu 20.000 eur, keď vychádzal z toho, že závažnosť vzniknutej ujmy u všetkých žalobcov je rovnaká. Odvolací súd posúdením všetkých okolností prípadu, s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy, popísanú súdom prvej inštancie v jeho rozhodnutí, považoval za primeranú náhradu nemajetkovej ujmy sumu po 15.000 eur pre rodičov a sumu 10.000 eur pre pozostalého brata. Zvýšil tak o jednu tretinu (u brata o jednu polovicu), výšku priznanej nemajetkovej ujmy oproti nemajetkovej ujme priznanej v obdobnej veci v konaní sp.zn. 17Co/243/2014, kde vzal pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy do úvahy aj spoluzavinenie poškodeného na vzniku dopravnej nehody (poškodený nebol pripútaný bezpečnostnými pásmi), čo v danej veci zistené nebolo. V preskúmvanej veci napokon odvolací súd prihliadol aj k okolnostiam správania sa žalovaného 1/ po dopravnej nehode (žalovaný 1/ sa rodičom ospravedlnil, kondoloval im, zúčastnil sa pohrebu), ako aj na to, aby priznaná výška nemajetkovej prípadne v budúcnosti na žalovaného 1/ nepôsobila likvidačne, keď odvolaciemu súdu je známe, že ani rozhodovacia prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej problematike nie je jednotná a bez existujúcej jednoznačnej právnej úpravy poisťného krytia náhrady nemajetkovej ujmy pozostalých by mohla nastať situácia, že celú nemajetkovú ujmu by musel zaplatiť žalovaný 1). Všetky tieto uvedené dôvody viedli odvolací súd k záveru o tom, že rozsudok súdu prvej inštancie v časti priznanej nemajetkovej ujmy je potrebné zmeniť tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia a vo zvyšnej časti je potrebné nárok žalobcov zamietnuť.

23. O nároku na náhradu prvoinštančného a odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 2, § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP tak, že žalobcom 1/, 2/ ,3/ priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 100% z priznaného nároku. Stotožnil s pritom s argumentáciou žalobcov, že zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu. V tomto prípade podľa názoru odvolacieho súdu totiž nejde o procesne neúspešných žalobcov, ak im bola priznaná aspoň časť žalobného nároku; nemožno ich ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania v tomto prípade treba rozlíšiť, čo je základné a čo sprevádzajúce. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do práv žalobcov bolo zasiahnuté; výška nemajetkovej ujmy je potom druhotná a nadväzujúca /viď tiež veľký komentár k CSP, E..V..J..C..J..P. a kol., str.926). Z uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že žalobcom je potrebné priznať podľa § 255 ods. 1 CSP plnú náhradu trov konania, avšak iba z prisúdenej sumy.

24. Za dôvodné považoval odvolací súd aj odvolanie žalovaného 2) proti výroku IV. rozsudku o povinnosti zaplatiť súdny poplatok. V posudzovanej veci je predmetom konania náhrada nemajetkovej ujmy uplatnená v zmysle § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti, preto súd prvej inštancie

mal v danej veci vyrubiť súdny poplatok podľa položky 7b písm. b) sadzobníka súdnych poplatkov, ktorý tvorí prílohu zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov, v znení neskorších predpisov, ktorého výška je 66 eur a 3 % z výšky uplatnenej nemajetkovej ujmy. Keďže žalobcovia 1), 2), 3) boli v konaní oslobodení od súdneho poplatku podľa § 4 ods. 2 písm. i) zákona č. 71/1992 Zb., povinnosť zaplatiť súdny poplatok prechádza v zmysle ust. § 2 ods. 2 citovaného zákona na žalovaných, ktorí sú povinní zaplatiť súdny poplatok podľa výsledku konania. V danej veci žalobcovia uplatnili nemajetkovú ujmu vo výške 90.000 eur (3 x po 30.000 eur), úspešní boli v sume 40.000 eur, teda úspešní boli v 44% a neúspešní v 56%, preto žalovaní 1/, 2/ sú povinní zaplatiť súdny poplatok zo žaloby podľa pomeru ich neúspechu vo veci, t.j. vo výške 44% súdneho poplatku, teda v sume 3 x 66 eur + 3% zo žalovanej sumy, z toho 44%, teda zaokrúhlene sumu 1.275 eur. Preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku IV. podľa § 388 CSP zmenil tak, že žalovaných 1/ a 2/ zaviazal spoločne a nerozdielne zaplatiť na účet Okresného súdu Prievidza súdny poplatok z podanej žaloby vo výške 1.275 eur.

25. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).